

Poszukiwanie bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej

Bezpieczeństwo od zarania dziejów towarzyszyło człowiekowi w jego życiu. Zawsze było i jest stanem, w którym człowiek, naród czy państwo nie czuje żadnego zagrożenia lub jakiegokolwiek nacisku, burzącego spokój, szczęście albo uniemożliwiającego pomyślny rozwój. Ten stan dotyczy zarówno umysłu, jak i uwarunkowań płynących z całego otoczenia, w którym żyje i funkcjonuje człowiek. Jedynie w biblijnych „rajskich” warunkach, legendarny Adam z Ewą nie znali tego odczucia, świat był do ich dyspozycji, a bezkresnemu życiu nie zagrażało nic. Wydawałoby się, że takie warunki to optymalny poziom bezpieczeństwa człowieka. Okazało się jednak, że w tych doskonałych warunkach kryło się także zagrożenie. Był nim Szatan, który z dużą znajomością rzeczy, wykorzystując niewieścią słabość i naiwność Adama, doprowadził do utraty rajskich – bezpiecznych warunków. Człowiek stanął w obliczu walki z zagrożeniami niesionymi przez naturę oraz przez drugiego człowieka.

Od wspomnianych zdarzeń – według biblijnej chronologii – minęło już ponad 6 tys. lat. Przez ten okres człowiek już nigdy nie zaznał poczucia bezpieczeństwa, kolejne etapy rozwoju ludzkości niosły bowiem ze sobą nowe zaskakujące zagrożenia. Życie człowieka było, jest i, nie trzeba być prorokiem, by stwierdzić, że będzie ciągłą walką o własne bezpieczeństwo, bezpieczeństwo swojej rodziny, swojego narodu i państwa. Na początku walka ta prowadzona była prymitywnymi narzędziami, a jej skuteczność zależała najczęściej od fizycznej siły człowieka. Wraz z rozwojem społeczeństw, dla ich bezpieczeństwa, organizowano różne instytucjonalne przedsięwzięcia i zabiegi. Grodzono miasta, budowano fosy wokół grodów, wymyślano najprzeróżniejsze obiekty i działania przeciwstawiające się zagrożeniom militarnym, politycznym czy gospodarczym. Szczególne znaczenie bezpieczeństwa pojawiło się wówczas, kiedy świat się podzielił. Poszczególne państwa wyznaczyły granice, określiły warunki współistnienia z innymi. Pojawia się zróżnicowanie polityczne, militarne i gospodarcze państw i narodów. Pojawiają się także władcy, wodzowie, ojcowie, którzy zapewniali bezpieczeństwo swoim rodom i podwładnym. Wraz z tym zróżnicowaniem przychodzi naturalne, ale negatywne zjawisko, cha-

1 Uniwersytet w Białymstoku.

rakteryzujące człowieka, a niekiedy całe narody, mianowicie chęć, albo nieuzasadniona potrzeba, przewodzenia lub panowania jednego państwa nad innymi.

Historia świata przyniosła ludzkości setki zdarzeń obrazujących konfrontację zagrożeń i bezpieczeństwa. Historycy napisali tysiące stron potwierdzających, że źródłem świadomych zagrożeń zawsze był człowiek. Ci sami historycy zbyt delikatnie i mało odważnie badali i pisali na temat roli oraz działania człowieka w dziedzinie bezpieczeństwa. Racjonalne badania naukowe, charakteryzujące się uczciwością naukowców oraz ich neutralnością polityczną, dowodzą, że wiele minionych zdarzeń, zakończonych klęskami w bitwach lub tragediami narodów wynikały z lekceważącego stosunku do bezpieczeństwa narodowego władców, dowódców, przywódców lub całych rządów.

Polska w takiej ocenie nie wypada dobrze. W literaturze zapisano, że w swej narodowej historii Polska wyróżniała się jako kraj, w którym jego przywódcy, jego rządy charakteryzowały się brakiem przezorności, lekcewały sobie bezpieczeństwo państwa, doprowadzając w konsekwencji do przegranych wojen, bitew i narodowych tragedii przynoszących fizyczne niszczenie narodu i państwa. Oto kilka takich wypowiedzi: „Polacy jako naród wyróżniają się brakiem przezorności i lekkomyślnością” – ocenia współczesny podręcznik do kształcenia studentów w dziedzinie obronności państwa².

Wielki pruski polityk, wódz, teoretyk wojskowości, generał C.V. Clausewitz, którego podręczniki do dziś stanowią podstawę nauczania teorii oraz strategii walki i wojny w najlepszych uczelniach wojskowych świata, oceniając polskich przywódców z okresu powstania kościuszkowskiego i styczniowego, stwierdził: „nikczemne obyczaje państwowe (przywódców Polski – przypis autora) i ich niezmiernie lekomyślność szły ręką w rękę, i w ten sposób pędzili w przepaść”³.

Hrabia Aleksander Fredro, pisarz, żołnierz Księstwa Warszawskiego i sztabu Napoleona, tak oto opisał troskę Polski o narodowe bezpieczeństwo: „nie pomoże męstwo, gdy przezorność mała, samobójcze skłonności Polska ma i miała”.

Warto też przytoczyć wypowiedź marszałka Józefa Piłsudskiego, w zakresie poziomu obronności i bezpieczeństwa Polski międzywojennej: „Mamy ogromnie rozwinęte granice, a w stosunku do nich za mało wojska. Przy tym wszystkim mamy do czynienia w społeczeństwie z tak niskim poziomem myślenia o rzeczach wojska i obrony, że mówiąc do ludzi o tych trudnych zagadnieniach, mówi się jak w próżnię – tak trudne zadania stawiając, nie znajduje się odzewu. Jest to jeszcze jedna dziedzina, w której triumf święci u nas specjalnego rodzaju analfabetyzm. O sprawach strategicznych, sprawach obrony, wojska, ogół nasz nie nauczył się jeszcze myśleć, a nawet służyć”.

2 R. Jakubczak (red.), *Obrona narodowa w tworzeniu bezpieczeństwa III RP*, Warszawa 2003, s. 59.

3 C.V. Clausewitz, *O wojnie*, Lublin 1995, s. 449.

Takie postawy, negatywnie oceniane w historii Rzeczypospolitej, przekładały się na narodowe i ludzkie tragedie. W słynnym szwedzkim potopie (1655-1659) śmierć ponosi 33% polskiej ludności. Nieprzemyślane i niedostatecznie przygotowane powstanie 1863 przynosi śmierć około 200 tys. osób. Natomiast I wojna światowa to zagłada 13,4% polskiej ludności, w tym 0,5 mln zginęło, służąc w armiach zaborczych⁴.

Historycy wydali także wiele miernych ocen w zakresie skutków braku bezpieczeństwa w historii najnowszej. Błędy organizacyjne i butna pewność polskich przywódców i dowódców w 1939 roku, była przyczyną zamiany historycznego stwierdzenia „nie oddamy Niemcom nawet guzika” w totalną klęskę narodową, która przyniosła śmierć ponad 12 mln Polaków oraz zniszczenie prawie połowy majątku narodowego.

Źle wygląda również współczesna ocena bezpieczeństwa narodowego RP. Choć pozytywnie postrzegane są zmiany organizacyjne i techniczne w polskich Siłach Zbrojnych oraz nasza obecność w NATO, to negatywne oceny wystawia się państwu za bezpieczeństwo społeczeństwa polskiego, a przede wszystkim za jego obronę i ochronę w czasie ewentualnego konfliktu militarnego. Przyczyną takich ocen jest likwidacja Obrony Cywilnej oraz Obrony Terytorialnej. Obrona Cywilna to narzędzie narodu w rękach państwa do bezpośredniej ochrony społeczeństwa. Obrona Terytorialna to także narzędzie obronne społeczeństwa, ale przede wszystkim obrona obiektów i instytucji mających szczególne znaczenie dla obronności Rzeczypospolitej i jej bezpieczeństwa. Brak w obecnych czasach obydwu instytucji pozwoliło na wygenerowanie w wydanym przez Akademię Obrony Narodowej w 2014 roku Raporcie Strategicznym: „Siły Zbrojne RP w drugiej dekadzie XXI wieku”, stwierdzenia o „katastrofalnym dla bezpieczeństwa narodowego i obrony wspólnej NATO stanu obronności Polski”⁵.

Podsumowując, można przywołać przykład słabości i niepewności bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej, którym są obecne czasy związane bezpośrednio z konfliktem ukraińsko-rosyjskim. Konflikt ten uświadomił Polakom słabości naszego bezpieczeństwa narodowego. Brak wspomnianej już Obrony Terytorialnej i Obrony Cywilnej oraz zdaniem wielu dowódców i wojskowych naukowców (gen. Waldemar Skrzypczak, gen. Roman Polko, płk Józef Marczak) idąca w złym kierunku reorganizacja polskiej armii, w przypadku skierowania działań militarnych Federacji Rosyjskiej na inne państwa, w tym Polskę (11 sierpnia 2014 – Władimir Wolfowicz Żyrynowski)⁶, nie zapewnia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa

4 R. Jakubczak, J. Marczak, K. Gąsiorek, W. Jakubczak, *Podstawy bezpieczeństwa narodowego Polski w erze globalizacji*, Warszawa 2008, załącznik nr 2.

5 Raport strategiczny: Siły Zbrojne RP w drugiej dekadzie XXI wieku. AON, Warszawa 2014, s. 9.

6 Lider nacjonalistycznej Liberalno-Demokratycznej Partii Rosji (LDPR) Władimir Żyrynowski ostrzegł w poniedziałek, że w wypadku konfliktu wojennego między Federacją Rosyjską a Zachodem o Ukrainę Polska oraz kraje bałtyckie zostaną zmiecione z powierzchni ziemi, <http://www.tvn24.pl/.../> (11.08.2014).

narodowi polskiemu. Wiele wypowiedzi naszych przywódców odwołuje się do naszego członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim.

Także wypowiedzi niektórych znaczących przywódców państw członków NATO, powołując się na zasadę „jeden za wszystkich, wszyscy za jednego”, zapisaną w art. 5 Traktatu Waszyngtońskiego, może działać „usypiająco” na ocenę stanu bezpieczeństwa narodowego RP. Dobrze, że w drugiej połowie 2014 roku coraz więcej wypowiedzi polskich decydentów jednoznacznie sugeruje natychmiastową rozbudowę polskiej armii, zwiększenie nakładów na jej unowocześnienie oraz że Polska, mimo funkcjonowania w różnych sojuszach polityczno-militarnych (NATO, Unia Europejska, OBWE, Rada Europy, Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka), musi postawić przede wszystkim na własną obronę narodową. Takie myślenie oraz praktyczne działania są zgodne ze znaną w innych dziedzinach życia człowieka i narodu zasadą „ograniczonego zaufania”, której słuszność kilkakrotnie potwierdziła historia.

Prawem i obowiązkiem przywódców RP oraz każdego Polaka jest skuteczna realizacja celów i zadań gwarantujących bezpieczeństwo, gdyż tylko wytężonym wysiłkiem całego narodu można budować pomyślną przyszłość RP, a także wносить liczący się wkład w pokój na całym świecie.

Oceniając obecne działania polskich przywódców w zakresie bezpieczeństwa narodowego, pozytywnie postrzegać należy zabiegi Prezydenta oraz Premiera w tej dziedzinie.

Zarówno Prezydent, jak i Premier z całym swoim politycznym zapleczem oraz instytucjami realizującymi główne zadania związane z bezpieczeństwem narodowym oraz obronnością, systematycznie, a niekiedy też w sposób nadzwyczajny dokonują analizy i oceny poziomu bezpieczeństwa kraju. Znaczącym przykładem takich działań jest inicjatywa Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego z dnia 24 listopada 2010 roku, dotycząca przeprowadzenia Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego⁷, którego celem była całościowa ocena stanu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej i sformułowanie wniosków dotyczących strategicznych celów i sposobów działania państwa w tej dziedzinie oraz przygotowanie systemu bezpieczeństwa narodowego⁸. Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa Narodowego obejmował cztery obszary problemowe polskiej Polityki i Strategii Bezpieczeństwa Narodowego, w szczególności⁹:

- ocenę Polski jako podmiotu bezpieczeństwa; przegląd oraz ewentualne propozycje redefinicji interesów narodowych i celów strategicznych;

7 Zarządzenie Nr 4 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie przeprowadzenia Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego.

8 Regulamin Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego – załącznik do zarządzenia Nr 29 Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego z dnia 17.12.2010 r., s. 4.

9 Ibidem, s. 6.

- ocenę i prognozę zewnętrznych i wewnętrznych, militarnych i niemilitarnych warunków bezpieczeństwa RP oraz prognozowane scenariusze przyszłych uwarunkowań bezpieczeństwa;
- przegląd możliwych i pożądaných sposobów osiągnięcia celów strategicznych: projekcja opcji strategii operacyjnej oraz wymagań operacyjnych wobec systemu bezpieczeństwa narodowego;
- przegląd możliwych i pożądaných sposobów przygotowań systemu bezpieczeństwa narodowego: projekcja opcji strategii preparacyjnej, w tym kierunków transformacji systemu bezpieczeństwa.

Zespół naukowy, nazwany Komisją Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego, pod kierownictwem Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego skupiający najlepszych fachowców w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego reprezentujących Kancelarię Prezydenta, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Akademię Obrony Narodowej oraz inne uczelnie, a także przedstawiciele organów administracji rządowej i samorządowej, przeprowadził szczegółowe badania, publikując ich wyniki w Białej Księdze Bezpieczeństwa Narodowego RP.

Najważniejszym efektem przeprowadzonych badań jest przedstawienie rekomendacji operacyjnych oraz przygotowawczych systemu bezpieczeństwa narodowego. W działaniach Polski, jako priorytetowe wskazano wzmocnienie własnej gotowości i zdolności zapewniania bezpieczeństwa, wraz z jednoczesnym działaniem na rzecz konsolidacji NATO wokół funkcji obronnej oraz rozwoju Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony Unii Europejskiej, w tym nowelizacji strategii bezpieczeństwa UE, a także rozwijanie strategicznego partnerstwa ze Stanami Zjednoczonymi¹⁰.

Potwierdzeniem właściwego kierunku poszukiwania doskonałości systemu bezpieczeństwa narodowego RP, wygenerowanego we wnioskach ze wspomnianego Przeglądu jest podjęta przez Prezydenta RP, nieformalna tzw. Doktryna Komorowskiego, której głównym założeniem jest skoncentrowanie się w ramach polityki bezpieczeństwa w pierwszej kolejności na obronie własnego terytorium. Wypowiedziana wielokrotnie przez najwyższych przedstawicieli polskich władz, wskazuje cztery główne jej założenia¹¹:

1. Przeniesienie strategicznych priorytetów RP z udziału w misjach ekspedycyjnych na zadania związane z zapewnianiem bezpośredniego bezpieczeństwa, w tym obrony państwa.
2. Traktowanie własnego potencjału obronnego jako podstawowego filaru oraz gwarancję naszego bezpieczeństwa.

10 „Gazeta Wyborcza” z 8.11.2012 – wydanie internetowe PAP.

11 „Wprost” z 18.02.2014 r., <http://www.wprost.pl/newsroom/2014-02-18/kalendarium/html> (10.04.2014).

3. Polską specjalizacją w NATO i UE powinny być, obok zdolności do obrony terytorium, zdolności „przeciwzaskoczeniowe”, konieczne zwłaszcza w sytuacjach trudnokonsensusowych.
4. Polska powinna umacniać swoją podmiotowość strategiczną na arenie międzynarodowej, aktywnie uczestnicząc w funkcjonowaniu organizacji międzynarodowych i ich kształtowaniu stosownie do własnych interesów strategicznych.

Escalacja konfliktu ukraińskiego oraz zmienność stosunku do tego konfliktu przez niektórych sojuszników strategicznych RP, potwierdza słuszność tych założeń.

Kolejnym znaczącym przykładem poważnego traktowania poziomu bezpieczeństwa narodowego RP było wystąpienie w dniu 12 października 2012 roku, w Parlamencie RP, Premiera rządu Donalda Tuska. Premier w swoim drugim exposé wiele miejsca poświęcił planom i działaniom rządu w zakresie doskonalenia bezpieczeństwa państwa i narodu polskiego. W treści exposé znajduje się potwierdzenie wspólnych działań rządu z Prezydentem, w których funkcjonuje jednakowa – wspólna – wizja kierunków wzmacniania naszego bezpieczeństwa narodowego. Premier jednoznacznie stwierdził, iż bezpieczeństwo Polski możliwe jest dzięki ściślejszej współpracy z Sojuszem Północnoatlantyckim oraz Stanami Zjednoczonymi. Rozwijaniu polskiego systemu bezpieczeństwa towarzyszy realizacja mądrej, sprytnej, wspólnej obrony, którą należy tworzyć i doskonalić w ramach politycznych i militarnych sojuszy oraz wspólnie z naszymi sąsiadami w Europie.

Realizacja powyższych przedsięwzięć w zakresie podnoszenia bezpieczeństwa narodowego RP została jednak zakłócona konfliktem ukraińsko-rosyjskim.

Zwlekanie polskich decydentów z ogłoszeniem nowej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP¹² świadczy kolejny raz o odpowiedzialności polskich przywódców. Wstrzymanie generowania nowej Strategii Bezpieczeństwa wynika ze zmieniającej się – jak w kalejdoskopie – sytuacji międzynarodowej oraz kształtowania się układu sił w Europie. Zagrożenie bezpieczeństwa narodowego Polski oraz wielu innych państw, nie tylko europejskich, jakie niesie ze sobą sytuacja na Ukrainie, nie pozwala na jednoznaczne sformułowanie jakiegokolwiek realnej strategii, tym bardziej że, jak wspomniano wcześniej, pojawiają się różnice pomiędzy sojusznikami NATO oraz UE w działaniach polityczno-gospodarczych ze stronami ukraińskiego konfliktu. Być może decyzje, jakie zapadły w dniach 4-5 września 2014 roku w walijskim Newport na szczycie NATO, podczas którego przyjęto „Plan na Rzecz Gotowości”, mający zwiększyć i usprawnić możliwości reakcji Sojuszu w przypadku zagrożenia terytorium któregoś z państw członkowskich, przyspieszą wygenerowanie Strate-

12 Opublikowanie nowej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP, ze względu na nieaktualność obowiązującej Strategii Bezpieczeństwa RP z 2007 roku, było zapowiadane przez Prezydenta RP oraz Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego, na wiosnę 2013 roku, „Bezpieczeństwo Narodowe” nr III-IV, 2012/23-24. Kwartalnik BBN. Warszawa 2012, s. 12.

gii Bezpieczeństwa Narodowego RP. Rada Bezpieczeństwa Narodowego RP na posiedzeniu w dniu 9 września 2014 roku, z aprobatą przyjęła decyzje z Newport. Kommentując wyniki Rady, płk prof. Tadeusz Kośmider w wydaniu specjalnym TVP Info stwierdził m.in., że „Polska po tych decyzjach zwiększyła swoje bezpieczeństwo, a Polacy mogą spać spokojnie”¹³.

Należy jednak zadać ważne pytanie: Jeśli obowiązująca Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP jest nieaktualna, a perspektywa ogłoszenia nowej oddala się wraz z eskalacją zagrożeń bezpieczeństwa, europejskiego i światowego, to jak ocenić bezpieczeństwo narodowe Ojczyzny? Oceny padają różne. Niektóre z nich, wypowiedziane przez nieodpowiedzialnych polityków, sugerują, że Polska nigdy w swojej historii nie była tak bezpieczna i nigdy nie miała tak doskonałej armii¹⁴. Większość jednak odpowiedzi podaje w wątpliwość polskie bezpieczeństwo narodowe oraz siłę i możliwości polskiej armii.

Warto dziś uświadomić sobie fakt, iż obecne zagrożenia bezpieczeństwa narodowego RP, wywołane konfliktem na Ukrainie, a szczególnie postawą i działaniem Federacji Rosyjskiej, nie miały sobie równych w całej powojennej historii narodu polskiego. Jeżeli rządzący, a także społeczeństwo lekceważąco podejną do istniejącego zagrożenia, wówczas postąpią tak, jak ostrzegał w ostatnim zdaniu swojego podręcznika *O wojnie* wspomniany wcześniej generał C.V. Clausewitz: „kto przeoczy możliwość zapatrzwszy się w niemożliwość – jest głupcem”¹⁵.

Zasada ta powinna znaleźć szczególne miejsce w działaniach związanych z:

- doskonaleniem systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym,
- profesjonalizacją armii, dyplomacji, Policji oraz innych służb bezpieczeństwa,
- powszechnością systemu obrony narodowej (przygotowań w sferze bezpieczeństwa podmiotów społecznych i gospodarczych oraz obywateli).

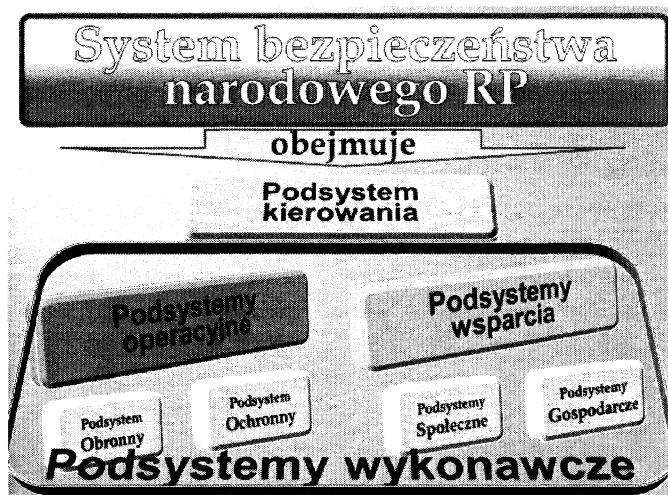
Podstawowe zasady w tym zakresie zawiera Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego, która stanowi dla Polaków nie tylko przegląd obecnego stanu bezpieczeństwa RP oraz uwarunkowań tego bezpieczeństwa (bez uwzględnienia sytuacji wywołanej konfliktem ukraińskim). Jest ona przede wszystkim (jedynym obecnie) pisemnym aktem, nieformalnie generującym strukturę systemu bezpieczeństwa narodowego na lata 2014-2022. Ograniczenia formalne nie pozwalają w pełni opisać proponowanej struktury, stąd w niniejszym materiale ograniczono się do jej przedstawienia w formie poglądowej na poniższych schematach.

13 Płk prof. T. Kośmider – dyrektor Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego AON.

14 Patrz program TV Białystok „Bez Kantów” z dnia 17.04.2014 r.

15 C.V. Clausewitz, *O wojnie*, Warszawa 2010, s. 813.

Schemat 1. Struktura systemu bezpieczeństwa narodowego RP

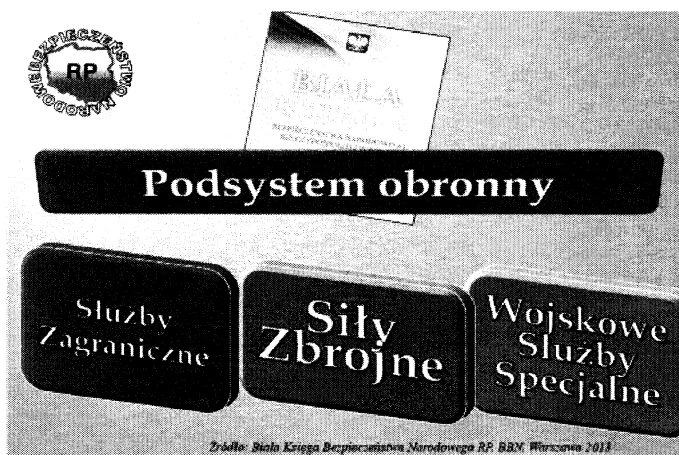
Źródło: opracowanie własne na podstawie Białej Księgi Bezpieczeństwa Narodowego, rozdziały III i IV.

Misja **podsystemu kierowania** bezpieczeństwem narodowym polega na zapewnieniu ciągłości podejmowania decyzji i koordynacji działań dla utrzymania i przywracania bezpieczeństwa narodowego we wszystkich możliwych stanach i okolicznościach funkcjonowania RP.

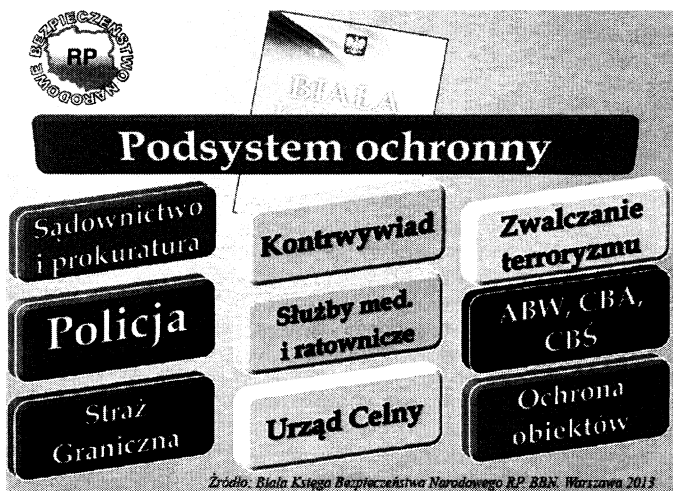
Misją **podsystemów wykonawczych** jest realizacja wszelkich przedsięwzięć, zadań, prac i czynności gwarantujących realizację celów Polityki i Strategii Bezpieczeństwa Narodowego zapisanych przede wszystkim w 5 art. Konstytucji RP.

Podstawowym obszarem działań wykonawczych **podsystemów operacyjnych** jest stałe utrzymywanie gotowości do skutecznego reagowania na zagrożenia niepodległości i nienaruszalności terytorialnej RP oraz zapewnienie warunków do utrzymywania ładu konstytucyjnego, wewnętrznej stabilności państwa, w tym bezpieczeństwa ludności. Poszczególne elementy podsystemów operacyjnych zawierają schematy 2 oraz 3.

Schemat 2. Elementy operacyjnego podsystemu obronnego

Schemat 3. Elementy operacyjnego podsystemu ochronnego

Obszarem działań **gospodarczych podsystemów wsparcia** jest utrzymanie i ochrona elementów potencjału gospodarczego kraju przed destrukcyjnym oddziaływaniem zewnętrznych i wewnętrznych zagrożeń w czasie pokoju, kryzysu i wojny oraz finansowe, energetyczne, infrastrukturalne, materiałowe i inne wsparcie działań operacyjnych ogniw systemu bezpieczeństwa narodowego.

Społeczne elementy podsystemu wsparcia odpowiadają za tworzenie warunków rozwoju cywilizacyjnego i gospodarczego, decydujących o możliwościach działania narodu i państwa; tworzenie bezpiecznych warunków do godziwego ży-

cia obywateli i rozwoju całego narodu, w wymiarze materialnym i duchowym oraz ochronę duchowego i materialnego dziedzictwa narodowego, w tym zapewnienie możliwości jego bezpiecznego rozwoju we wszystkich sferach aktywności narodowej, zwłaszcza ekonomicznej, społecznej i intelektualnej. Ponadto elementy podsystemów społecznych bezpieczeństwa obejmują swoim działaniem także przeciwdziałania negatywnym trendom demograficznym, działania na rzecz ochrony i umacniania tożsamości narodowej, poprawy bezpieczeństwa socjalnego obywateli, podnoszenia poziomu zaawansowania technologicznego Polski oraz rozwoju szeroko rozumianej edukacji dla bezpieczeństwa. Poszczególne elementy podsystemów operacyjnych zawierają schematy 4 oraz 5.

Schemat 4. Elementy społecznego podsystemu wsparcia

Schemat 5. Elementy gospodarczego podsystemu wsparcia

*

Jeszcze jesienią 2013 roku mogliśmy powiedzieć, a nawet być pewni, że Polska jest krajem bezpiecznym. Dziś zdanie takie wypowiadają nieliczni.

Bezpieczeństwo to stan, którego nie zdobywa się raz na zawsze. Należy o nie walczyć, zabiegać i strzec je jako rzecz narodową – świętą, gdyż jest ono pierwotną, naczelną i egzystencjonalną potrzebą polskiego narodu.

Już w trakcie procesu wydawniczego niniejszej monografii, w dniu 5 listopada 2014 roku Prezydent RP Bronisław Komorowski podpisał oczekiwaną przez naród nową Strategię Bezpieczeństwa Narodowego RP. Tak jak przewidywano, nowa Strategia jest odzwierciedleniem potrzeb współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa i sytuacji na arenie międzynarodowej. Główne założenia nowej Strategii są potwierdzeniem założeń, jakie zawiera wspomniana w pierwszej części – Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego.

Strategia w sposób całościowy ujmuje zagadnienia bezpieczeństwa narodowego oraz wskazuje optymalne sposoby wykorzystania na potrzeby bezpieczeństwa wszystkich zasobów pozostających w dyspozycji państwa polskiego w sferze obronnej, ochronnej, społecznej i gospodarczej.

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego 2014 wskazuje polskie interesy narodowe w dziedzinie bezpieczeństwa, do których zalicza¹⁶:

1. Dysponowanie skutecznym narodowym potencjałem bezpieczeństwa zapewniającym gotowość i zdolność do zapobiegania zagrożeniom, w tym odstraszenia, obrony i ochrony przed nimi oraz likwidowania ich następstw;
2. Silną pozycję międzynarodową Polski i członkostwo w wiarygodnych systemach bezpieczeństwa międzynarodowego;
3. Ochronę indywidualną i zbiorową obywateli przed zagrożeniami dla ich życia i zdrowia oraz przed naruszeniem, utratą lub degradacją istotnych dla nich dóbr (materialnych i niematerialnych);
4. Zapewnienie swobody korzystania przez obywateli z wolności i praw, bez szkody dla bezpieczeństwa innych osób i bezpieczeństwa państwa oraz zapewnienie tożsamości narodowej i dziedzictwa kulturowego;
5. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju potencjału społecznego i gospodarczego państwa, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska naturalnego oraz warunków życia i zdrowia ludności jako podstawy bytowania.

16 Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP. BBN. Warszawa 2014, s. 10-11.

Literatura

- „Bezpieczeństwo Narodowe” nr III-IV, 2012/23-24. Kwartalnik BBN, Warszawa 2012.
- Clausewitz C.V., *O wojnie*, Lublin 1995.
- Clausewitz C.V., *O wojnie*, Warszawa 2010.
- Jakubczak R. (red.), *Obrona narodowa w tworzeniu bezpieczeństwa III RP*, Warszawa 2003.
- Jakubczak R., Marczak J., Gąsiołek K., Jakubczak W., *Podstawy bezpieczeństwa narodowego Polski w erze globalizacji*, Warszawa 2008, załącznik nr 2.
- Raport strategiczny: Siły Zbrojne RP w drugiej dekadzie XXI wieku. AON, Warszawa 2014.
- Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP. BBN, Warszawa 2014.

Źródła prawa

- Regulamin Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego – załącznik do zarządzenia Nr 29 Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego z dnia 17.12.2010 r.
- Zarządzenie Nr 4 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie przeprowadzenia Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego.

Źródła internetowe

- „Gazeta Wyborcza” z 8.11.2012 – wydanie internetowe PAP.
<http://www.tvn24.pl/.../>
- „Wprost” z 18.02.2014 r., <http://www.wprost.pl/newsroom/2014-02-18/kalendarium/html>